

GENERALNY ZWIĄZEK ZAWACKI

11.02.2005 f

KRS 00000 41002
-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

al:
Lmund Zaborowski
35-040 Raesław

Torun
 „Grunwald”-KOB-ZWZ
 + Zaborowski Alfons
 ps. „Zgrzyb”
 M:1301/2144 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Zaborowski Alfons

J:R-1301/2144 Pom.

Toruni. Gromniaki - KOP - 292

I./1. Relacja —

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 15. 1

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 37

VI. Fotografie dwa albumy

11. Materiały uzupełniające relacje:
Laborowski Alfons

1. Nota biograficzna - Laborowski Alfons
ps. "Łgryb", [w:] K. Byszewski, Pozachwopskie
organizacje konspiracyjne w mieście Tomini w
w l. 1939-1945, skład osobowy i działalność,
pr. mgr. pod kierunkiem dra Mirosława Głonek,
Tomini 2004 s. 94-95, kserokop. k. 1 s. 1

11/1

11/1

Zaborowski Alfons ps. „Zgrzyb”, komendant KOP na miasto i powiat Toruń. Był porucznikiem rezerwy i oficerem pożarnictwa.

Gdy jesienią 1939 roku wrócił do Torunia nawiązał z nim kontakt Paweł Piątkowski i włączył do pierwszego grona powstającego pomorskiego okręgu Komendy Obrońców Polski.

W połowie 1940 roku mianowany komendantem KOP na miasto i powiat Toruń. Rozwijając działalność Zaborowski szukał kontaktów z innymi organizacjami. Wraz z porucznikiem Geringerem nawiązali współpracę z

młodzieżową organizacją „Batalion Śmierci za Wolność”. Niestety współpraca ta stała się przyczyną poważnej dekonspiracji w szeregach KOP. Gestapo po zlikwidowaniu „Batalionu” wydobyło od jego członków informacje o współpracownikach i tak dotarło do Zaborowskiego i jego organizacji.

Aresztowany 6 marca 1940 roku. Torturowany w więzieniu prawdopodobnie załamał się i ujawnił gestapo nazwiska znanych mu członków KOP. W tym samym roku został zamordowany.

APAK , Inspektorat Toruń- teczki Pawła Piątkowskiego, Waltra Hoppe (rel.), Tadeusza Cieślaka (rel.); K. Komorowski, *Leksykon...*, s. 86; K. Ciechanowski, *Ruch oporu...* s. 92; A. Gąsiorowski, *Komenda Obrońców Polski...*, s. 292, 293, 297.

s. 95

Bessacynski Mysztof, Powstanie organizacje konspiracyjne w mieście Torun w latach 1939-1945, skąd osobowy i działalność, prace mgr. , Torun 2004 (kolek. Fundacji)

T: M-1301/2144 Pom.

Toruni

Labonowski Alfons

✓ Party informacyjne
nr. 37

Zaborski był zamyślony z
"Helwita", zwyczajnie fajny Dziennik.

Zaborski

Towarzystwo
grammatyk

of Strazy Pożarnej w Toruniu 1939 A

(rozprawa z A Dziarskim X 93 z 27)

Dziarski ^{pryncypal} ~~pryncypal~~ w Toruniu? ¹⁹⁴⁰ ~~1939~~ tworzył
swoją "piętkę" W.O.W. w Toruniu
miał zamiar dowiedzieć się o org.

"Gawryga-Zaborski" - walczył
z jego środowiskiem o uciekających

Zaborski znał Dziarskiego i zapropo-
nował współpracę - Dz. odciągnął się,
kawca za ~~brak~~ dekonspiracją.

Mimo to Zab. podał w gazetach nazw. Dz -
- tymczasem go aresztował 18² III, ale zbiegł uciec

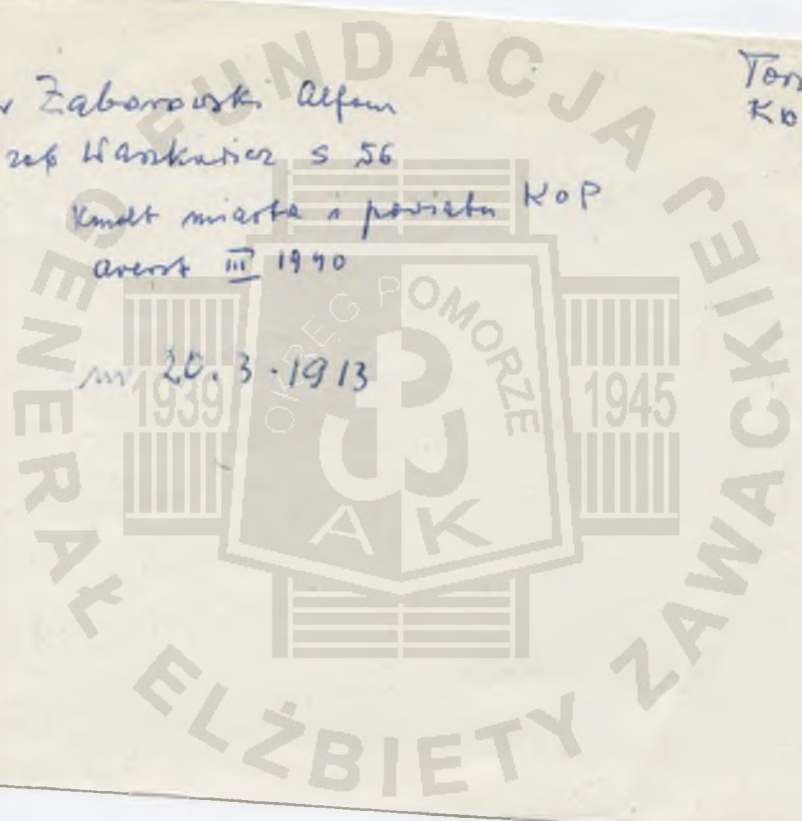
2793

por. Zaborski Alfons
ul. Haskuticz 56

Tom
KOP 2

Kniha miasta i powiatu KOP
wyd. III 1940

m. 20.3.1913

Siostra Zofia Jaworska
Zame Kolejara, Toruń Janarska 38/5

Zaborowski Alfons
inf. siostry Zofii nr 1930. - 1986-09-30
brat był ppor rez, 2 zarządca mieszyni
po śmierci siostry
6-ro rocznikowa; siostra Kolejara zmarła 1932r
trzy bracia awansowani 2 matki 6 III
Jedną najstarszą 1921 na robotach
zostały 2 siostry Zofia (obecnie Belgie)
prawdopodobnie Pytkowski (w mundurze lotnika)
przychodził do Alfonsa przed wojnę jako kolega
w Kamp IX w bitwie u Bzury, wamy
matki przymocował 2 siostrę do Torunia
manceroni Kwamiliom, Haloh

Toruń 3

Toruni
KOP 4.

+ Zaborski Alfons, pow. ps. Zgryb
Kmdt Torunia KOP

awent. jesien 1940 20. marca 1948
6. marca 1948

Chorążek
Lichwinicki 4 x

Zaborski awent 11 II

of p. diegnen 2 Gwiazd
na public. kmt. w Kramiechach Fort VIII

of Jabarski 6. III
Zgryb w Bydgoszcz

ZABOROWSKI ^{Alfons} - por. KOP

Toruni
KOP, BK
5

kamendant na Toruni - miasto
i powiat KOP-u, około 1940 r. - stycze.

1939
OKRĘG AMORF
| Ciechanowski,
Ruch... str 88' |

Aresztowany w połowie marca 1940 r.

str. 92

Toruń
KOP Z WZ

+ Zaborowski Alfons podporucznik 2 kłz WP,
aresztowany przez gestapo w dn. 6.3.1940 r.
w mieszkaniu Krawicza-Kolejarski, razem z por.
Gertzenbergerem i rodziną Krawiczów.

Żył w Bydgoszczy

mi w Pnole. a w Palmirach
Barbourski

Prof. A. Siegmann - „Słownik polskich kolejarzy” str. 38

Tomii
KOP 8

por. Kaborowski k-dt KOP nie m. Tomii i pariat
awentou auy ...

zrodlo: keske J. Gruse

ea

Zaborowski Alfons

ur. 20 marca 1913

mieszkał w 17 września 1940 r. w Palmirach

H. Lipska, E. Zawacka: Torunianie w Palmirach
Nowości 1986 nr 183 z 19.09

Toruni
KOP 8

KP. XI/93

Zaborowski Alfons por.

Formi 9
Patalion śmierci

arrest. 6.03.1940
jako przynależny wywieziony wraz z kilkoma
innymi do Grossrossen wgl. do Bydgoszczy
i tam morderczany

T.: Poduchowski A. - M-21 k. II/162. nie podot.:
długość ciała i stracił ... w Formii - Oprac.
Z(20 VII)

KP-XII/93

TERMIN
'GRUNTHALD'

10

LABOROWSKI ALFONS

Por.

Członek i sekretarz konspiracyjnego
'Grunthalu' uczestnik spotkania
organizacyjnego w Toruniu (ul. Batoiego II)
z M. Witkiewicza w listopadzie 1939
Arestowany w marcu 1940. Pochwycony
o Gestapo w Bydgoszczy - powieszony
w więzieniu przy Włodzkiej Jagiellońskiej.

18/194 Jaroszewski, Gestapo, s. 75, 78-79

Zaborowski Alfons

Topuś
Patalion Suwów

podjeżdżany z oddziałem organizacji

111

Marszałkowski E., z dziejów ruchu oporu...
Roczn. Tor. 15 s.60

29-94

Labonowski, Alfons

- pow., ps. "Zgrzyb"

Tomeń
Grunwald
KOP, 2 WZ

12
Jui w 1939r. wstąpił do KOP.
Komendant KOP na Tomeń miasto i powiat.
Równocześnie kierował "Grunwaldem" i koman-
dant miasta w 2 WZ
Arentowski w marcu 1940r.

A. Gronowski, "Generał", str. 76, 83, 88
110,

K. Wolf / VI. 94

Zaborowski Alfons ppor. rez.

tomu
KOP 13

wspólnie z Gernigerem M. i M. Hoppe założył
w listopadzie 1939 „Batalion Śmierci”.

Został aresztowany w 1940 r. w tym samym
wspólnie z M. Gerniger i M. Hoppe

T.: Walter Hoppe - M - 694/1556 d. I/1

KP-IV/194

Zaborowski por.

Tomini
KOP 14

temat miasta i powiatu torunskiego

Naszlicewicz Z., z dziejów ruchu oporu... Roczn. Tor. 15
s. 56

RP-94

Toruń
252 15

Zakowicki Alfons

wzrost struktury kwateronu olzy pomorskiej,
został w maju 1940 aresztowany

Komandosi W., Olzy Pomorskiej Armii Krajowej. Od
„Gumolda” do WNW, UPH, 1993, nr 4 (146),

s. 74

MLSt 94

a/

TORUN
23 16

LABOROWSKI

Lob. t. Gruss Józef - KO, M-24

Jx0/94

2/

TORUŃ

17

LABOROWSKI ALFONS

Łob. kartoteka Toruń - Szwia Aleksa

1/10/45

Tomek 18

Zaborowski
wspólnie z Springerem i H. Hoppe
został w czerwcu 1940 m. przesiedlony
do Bydgoszczy
T.: Ciężkaśka 5ad, — M-682/1381 k. II/3

KP- III/94

Tomuś

19

Zaborowski

nazwisko pęps nie figuruje wśród spisu
mężniów w archiwum bydgoskim, ani
w zespole alit bydgoskięp Sondergericht

T.: Cieślak Tom. - M-682/1381 k. 11/4

(list T. Janzowskięp z 7. 09. 1976)

KP- III/94

Toruń

20

Zaborowski per.

F. Dziernowski przeprowadził z nami rozmowę
w lutym 1940 r., w której opisał szczeg.
zatrzeżeń odnośnie sposobu organizowania
sie w podziemiu

osł. Dziernowski Fi - M - 621/1080 k. I/2

KP - III/94

Tomei

19

Zaborowski

nazwiska jego nie figuruje wśród spisu
mężczyń w archiwum bydgoskim, ani
wespole alit bydgoskiego Sondergericht

T.: Czesław Tód. - M-682/1381 k. 1174

(list T. Janzowski z 7. 09. 1976)

KP- III/94

Toruń

20

Zaborowski per.

F. Dziernowski przeprowadził z nami rozmowę
w lutym 1940 r., w której opisał szczeg.
zatrzeżeń odnośnie sposobu organizowania
sie w podziemiu

osł. Dziernowski Fi - M - 621/1080 k. I/2

KP - III/94

por. ZABOROWSKI ALFONS ps. Zgrzyb²¹ Toruń KOP

- 1) Kmdt. KOP na Pomorzu - Paweł Piętkowski - już w październiku 1939r. przyjechał do Torunia. Utworzył wówczas pierwszą plotkę konspiracyjną, którą stworzyli: Marian Juszczyński, Zofia Jackowiak, Witold Lendzion, Honorata Modrzyńska i por. Alfons Zaborowski, który został kmdtem na Toruń miasto i powiat.
- 2) Por. A. Zaborowski i por. Waldemar Geringer brali udział w organizowaniu "Grunwaldu" w Toruniu, a następnie nawiązali kontakt z KOP i pozostali w tej organizacji. Właśnie oni nawiązali kontakt z toruńską grupą konspiracyjną "Batalion Śmierci", co stało się przyczyną pierwszej poważniejszej dekonspiracji w ramach KOP na Pomorzu.

Zr.: A. Gąsiorowski, KOP, [w:] Walka podziemna... s. 292, 293-294, 297.

MGr '94

22

por. ZABOROWSKI ALFONS

TORUN KOP

W marcu 1940r. gestapo aresztowało kierownictwo "Batalionu Śmierci" oraz por. A.Zaborowskiego, stojącego na czele toruńskiej komórki KOP. Załamał się on na skutek tortur stosowanych podczas przesłuchań i ujawnił gestapo nazwiska znanych sobie członków organizacji. Wiadomo, że aresztowano wówczas Aleksę Sobierajską ps."Wera", rodzinę Lendzionów oraz kilka innych osób.

Zr.: A.Gąsiorowski, KOP, [w:] Wąłka podziemna..., s.297-298.

MGr'94

Termin
KOP 23

Alfonso
por. ZABOROWSKI FRANCISZEK

Wraz z por. Waldemarem Geringiem i kierowni- otwem toruńskiego "Batalionu Śmierci" oraz 12 innymi został przewieziony z Bydgoszczy do gestapo w Warszawie 9.IX.1940r. i uwięziony na Pawiaku. 17.IX.1940r. wszyscy wymienieni z nazwiska oraz 10 z pozostałych 12 zostali rozstrzelani w Palmirach. Pozostali dwaj, tj. Eugeniusz Nasiłowski i Stanisław Roszkowski zostali przekazani do Oświęcimia.

K.Ciechanowski, Regionalne, [w:] Walka podziemna., s. 219.

MGr'94

Zabrowski (i. n.) por.

Toruń 24
(Batalion Śmierci)

komendant KOP-u na miasto i powiat Toruń,
przeprowadził rozmowy z całą grupą Batalio-
nu Śmierci, co było przyczyną jego aresztowania.

zob. T. K. 348/348 Pom. Brygadowa Waleria

s. 17, 18

Mł IX '03

por. Zaborowski Alton

Toruń 25
"Grunwald"

W/ę Waltera Hoppe razem z por. Walde-
marem Geringerem był inicjatorem
powstania org. "Bataliony Śmierci" - spotkanie
w XI 1939 w mieszkaniu kaniemicy
w/ę ul. Podgórnaj i Wodnej (obecnie P.C.K.)

zob: pr. mgr. D. Besszyński, Poznańskie
org. konsp. w m. Toruniu ..., s. 58-76, 62
(leibl. Fund.), s. 79, 82, 95

RLX XII'04

a

por. Zabonowski (im.m.)

Toruń 26
KOP

Komendant KOP na miasto
i pow. Toruń.

zob. K. Ciechanowski, Materiaty,
z. II s. 2

Wsk. X1109

Labonowski Alfons

Toruni 27
"Grunwald"

15

Aresztowany podczas fali
aresztowań członków org. "Batalio-
ny Śmierci" na pocz. marca 1940r.

zob. pr. mjr. S. Bessaryiński, Poznańskie
org. Kamp. w m. Toruniu w l. 1939-45,
s. 37 (bibl. Inst.)

Wz. XII 104

por. Zaborowski Alfons

Tomii 28.
"Gruncalot"

Aresztowany 6.03.1940 r.

w związku z kontaktami z
"Batalionem Śmierci"

zob. pr. mgr. L. Besszyński, Pożegnalne
orz. korp. w m. Tommin ..., s. 40.
(bibl. Fund.)

Wz. XII'04

Zabonowski Alfons

Tomni 29
Grunwald

Jeden z twórców organizacji;
w późniejszym okresie przebiegł
do Komendy Obrońców Polski i
miejscami kontakt z "Batalionami
Śmierci"; kontakt z "Bat. Śmierci"
stał się przyczyną jego aresztowa-
nia.

zob. pr. mpp. L. Besszynski, Poznański
org. kom. w m. Tomni w l. 1938-45,
s. 34 (bibl. PAPK)

zł. XIII 04

Zaborowski (i. n.), por.

Toruń
30

Komendant na Toruń miasto i powiat
Okręgu Pomorskiego „Komendy Obroniasz Polki”,
arrestowany, maltretowany w czasie przestępstwa
zabójstwa, wskazyje znanych mu członków
KOP-u.

Zob. Sprawa Józef Kopeć

s. IV/12-13

AWs VIII/08

Zaborawski Alfons
ps. "Zeryb"

Toniń
KOP ZWS 31

komendant KOP w Toniń

red. Wywiad i kontrwyw. AK, pod red. Butnaka
Władysława, W-wa 2008, s. 130 (art. Gosiń-
nowskiego), tabl. FAPAK

Jankowski I'11

Zaborowski Franciszek
Alfons ps. "Łępyb"

Tomii 32
K O P

zob. Gąsionowski A., Komenda
Obrońców Polski Okręg Pomorski,
Tomii 2012, s. 82, 84-85, 88-92,
118, 134, 138, 144

ALP. III/105

Labonowski Alfons

Tommi 33
KOP

ps. "Zgryb"

zob. Chwanowski B., Gosiomowski A.,
Steyer K., Polska Podziemna
na Pomorzu, Gdańsk 2005,
s. 234, 242

MR. III/15

Toruń 34
K O P

por. rez. Zaborowski Alfons

oficer pożarnictwa

Po powrocie z kampanii wrześniowej
jesienią 1939r. nawiązał z nim kontakt
Paweł Piotrowski - od 21 1939 komen-
dant Pomorskiego Okręgu K O P;
później Lewdzion został oficerem organi-
zacyjnym; został aresztowany 6.03.1940 r.
razem z członkami Batalionów Śmierci ze
Wolności, w letwinym utrzymywał kontakty
zob: T: M-1097/1872 Piotrowski Paweł, K O
Lw. III 101

por. Zabonowski (?)

Toruń 35
K O P

Sluzbow. komórkii K O P na
Toruni; aresztowany w poł. marca
1940 (?) przez gestapo (wzięty z
aresztow. ośrodków "Batalionów
Śmierci") zatamował się w śledztwie.

zob: K. Ciechanowski, Materiały,
z. II s. 4

Wsk. XI '64

+ Labomowski Alfons(?) Tomini
20336

Zdrada szlaków
organizacji podzes
śledstwa gestapo.

Zob. T. W. 524/524 Pom. 2. 1/1

Podziemskie Honorata

T. W. 393/1016 Pom. 2. 1/1

Leonsion Witold (Tomini)

28. VI '05

+ Zaborowski Alfons

- ur. 20. III. 1913r.

- członek KOP

- zginął w Palmirach w 1940r.

Toruń
KOP

37

zob. Lipska H., Zawacka E., Torunianie w Palmirach,
w: Ruch Oporu na Pomorzu..., t. 3, s. 141

IK 111 Bl.

Zaborowski Alfons

